

Europos regionų komiteto nuomonė – Pieno sektoriaus ateitis

(2015/C 195/03)

Pranešėjas: René Souchon (FR/PSE), Overnės regiono pirmininkas

EUROPOS REGIONŲ KOMITETAS

I. APLINKYBIŲ APŽVALGA***Padėties pieno produktų rinkoje raida***

1. pažymi, kad savo 2014 m. birželio 13 d. ataskaitoje COM(2014) 345 final, parengtoje remiantis 2014 m. kovo viduryje turėtais duomenimis, Europos Komisija pareiškė, kad pieno rinkos padėtis trumpuoju ir vidutinės trukmės laikotarpiu yra palanki ir kad kvotų panaikinimas turėtų vykti sklandžiai. Komisija pripažįsta, kad liko neišspręstų klausimų, tačiau mano, kad šiame etape dar per anksti vertinti kvotų panaikinimo poveikį ir pageidauja palaukti 2018 m., kad galėtų pateikti naujų pasiūlymų dėl teisės aktų;
2. mano, kad labai palankią rinkos ir kainų padėties raidą nuo 2014 m. kovo mėn. iš esmės pakeitė trys veiksniai: didelė pasaulinės produkcija, sumažėjusi paklausa pasaulio mastu ir Rusijos paskelbtas embargas. Smarkiai didėjant Europos gamybai, dėl šių trijų aspektų jau ir taip žemos pieno kainos dar labiau mažėja;
3. atkreipia dėmesį į tai, kad 2015 m. pirmąjį pusmetį numatomas pieno produktų kainų ir atsargų sumažėjimas, kuris gali būti didesnis nei 2009 m., be to, šis mažėjimas gali labai skirtis valstybėse narėse, o kartais net ir toje pačioje valstybėje narėje;

Pieno sektoriaus teisės aktų rinkinio įgyvendinimas

4. atkreipia dėmesį į Komisijos ataskaitos teiginį, kad privalomų sutarčių sudaroma nedaug, o tai trukdo subalansuoti gamintojams palankų jėgų santykį. Kooperatyvai, į kuriuos pristatoma daugiau nei 60 proc. Europoje pagaminamo pieno, nesilaikė sutartinių išpareigojimų ir gamybos ribojimo, iš anksto pranešdami, kad jie surinks visą kooperatyvų narių pieną. Visa tai labai riboja pieno teisės aktų rinkinio priemonių poveikį;
5. mano, kad 2014 m. labai padidėjusios pieno gamybos ir surinkimo apimtys visoje Europos Sąjungoje rodo, kad sutarčių sistema neturi ir neturės poveikio bendram pasiūlos valdymui Europos Sąjungoje, kadangi nuo šiol pienininkystės įmonės atvirai konkuruoja tarpusavyje;
6. atkreipia dėmesį į tai, kad galutinėje pieno maisto grandinės grandyje – rinkodaros sektoriuje – vartotojui parduodamas pienas ir pieno produktai dažnai naudojami pirkėjams pritraukti – jie parduodami mažomis kainomis ir šis kainų mažinimas daro atvirkščią poveikį visai grandinei iki gamybos sektoriaus ir galiausiai būtent jis nukenčia dėl tokios agresyvios komercinės politikos padarinių – daugeliu atvejų gamintojo gaunama suma nepadengia jo gamybos sąnaudų;
7. teigia, kad specialių priemonių, priimtų reaguojant į Rusijos paskelbtą embargą (jos neįtrauktos į pieno teisės aktų rinkinį) aiškiai nepakanka atsižvelgiant į nuostolius, patirtus nuo 2014 m. rugpjūčio mėn.;
8. laikosi nuomonės, kad dar mažai naudojamosi pieno teisės aktų rinkinyje suteikiama produktų su saugoma kilmės vietos nuoroda (SKVN) pasiūlos reguliavimo galimybe (pvz., tik trijų sūrių Prancūzijoje ir dviejų Italijoje atvejais), ir norėtų, kad Europos Komisija suteiktų daugiau informacijos apie kitus šiuo metu nagrinėjamus prašymus, ir ragina propaguoti šią galimybę valstybėse narėse, o Komisiją – supaprastinti galimybes dalyvauti saugomos kilmės vietos nuorodos (SKVN) ir saugomos geografinės nuorodos (SGN) sistemose;

Perspektyvos po pieno kvotų sistemos panaikinimo

Trumpuoju laikotarpiu:

Poveikis pieno gamybai Europos Sąjungoje

9. pabrėžia, kad analizė, atlikta 2013 m. rugsėjo 24 d. konferencijai „Europos pieno sektoriaus vystymasis po 2015 m.“ ir ataskaita COM 2014–2024 rodo, kad ES pieno gamybos augimui visų pirma įtakos turi pasaulio rinka, kuri sudaro tik 7 proc. visos pasaulinės pieno gamybos, bet yra labai konkurencinga. Pieno milteliai sudaro du trečdalius visos svarbiausių pasaulio eksportuotojų – ES, Naujosios Zelandijos ir JAV – tiekiamos produkcijos. EBPO ir FAO prognozuoja, kad iki 2023 m. pasaulinė pieno produktų paklausa augs beveik 2 proc. per metus. Ir toliau būtina nustatyti ir plėtoti naujas rinkas, didinti ES dalį pasaulinėje rinkoje, užtikrinti sąžiningą prieigą ES eksportuotojams ir skatinti eksporto augimą. Žinių perdavimo, mokslinių tyrimų, inovacijų ir priemonių, skirtų kokybei ir ženklinimui pagerinti tobulinimas suteiks papildomos pridėtinės vertės ES pieno produktams ir pagerins jų konkurencingumą vidaus bei pasaulio rinkose;

10. pažymi, kad šioje 2013 m. rugsėjo mėn. analizėje numatoma, jog laikui bėgant ir vis didėjant pieno gamybos Europos Sąjungoje apimčiai, pienas bus perdirbamas į didesnės pridėtinės vertės produktus ir tai bus nuostolinga neperdirbto pieno gamintojams;

11. atkreipia dėmesį, kad analizėje pripažįstama, kad pieno produktų tiekimo grandinės dalyviams tenka vis labiau nevienoda pridėtinės vertės dalis ir didesnę jos dalį gauna perdirbėjai;

12. primena, kad yra plačiai pripažįstama, kad panaikinus kvotų sistemą pieno gamyba dar labiau bus sutelkta didesniuose ūkiuose ir tam tikruose ES regionuose;

13. mano, kad ES neturi parengusi specialių priemonių, kurios leistų suvaldyti pieno supirkimo kainų svyravimą;

14. taip pat pažymi, kad didelė dalis pastarojo meto Europos investicijų pieno sektoriuje skiriama pieno miltelių džiovinto bokštams, o ne pieno perdirbimui į didelės pridėtinės vertės produktus, pavyzdžiui, sūrių gamybai (palyginimui: 50 proc. miltelių gamybai, o sūrių – 20 proc. ⁽¹⁾);

15. remdamasis Danijos pavyzdžiu mano, kad gamybos sutelkimas didesniuose ūkiuose savaime neužtikrina veiksmingumo ir pajamų;

Numatomas poveikis teritorijoms ir šalutinis poveikis:

16. pabrėžia, kad keletas tyrimų patvirtina ⁽²⁾, jog laikotarpiu po pieno kvotų sistemos panaikinimo pieno gamyba bus sutelkta didžiausio produktyvumo vietovėse, kuriose plačiai išvystyta pieno gamyba ir mažiausios pieno supirkimo kainos, o nepalankiuose ūkininkauti ir pažeidžiamuose regionuose, visų pirma kalnų, ji sumažės arba bus nutraukta. Atkreipia dėmesį, kad šiuose regionuose, neatsižvelgiant į tai, ar jie nutolę, kalnų ar atokiausi regionai, pieno gamyba yra sunkiai pakeičiama veikla, kuri atlieka svarbų vaidmenį ir socialiniu, ir aplinkos požiūriu;

17. apgailestauja, kad nėra arba atlikta labai nedaug konkrečių atvejų tyrimų dėl mažiau palankių ūkininkauti vietovių ateities, kai laipsniškai bus nutraukta pieno gamyba, o 2014 m. Komisijos ataskaitoje tik daroma išvada, kad „dar per anksti nustatyti, ar pieno sektoriaus teisės aktų rinkinys turėjo didelį poveikį pieno sektoriui nepalankiuose ūkininkauti regionuose“.

18. labai susirūpinęs, kad nėra parengta konkrečių tyrimų apie padėtį regionuose, kuriuose pieno gamyba ne tik atlieka lemiamą vaidmenį kuriant ir išsaugant darbo vietas, bet ir yra kitų ekonomikos sektorių, pavyzdžiui, turizmo, strateginis svertas. Retai būna nurodyta, kiek šiose vietovėse yra ūkių ir darbo vietų, be to, niekada nepaaiškinama, kaip šios vietovės prisideda prie viešųjų gėrybių kūrimo (vandens kokybė, biologinės įvairovės ir kraštovaizdžio puoselėjimas, produktų kokybė, ekologiškas turizmas, regionų rinkos ir t. t.) arba prie kitų ekonomikos sektorių veiklos;

19. pažymi, kad naujausiuose Komisijos ir ekspertų tyrimuose numatomas vis spartesnis pieno gamybos mažėjimas beveik visose Europos Sąjungos rytų šalyse (išskyrus Lenkiją), nors pienininkystė dažnai šiose šalyse yra pagrindinė žemės ūkio veikla. Dėl šios priežasties bus sunkiau kaimo vietovėse išlaikyti gyventojus;

20. taip pat mano, kad būtina nedelsiant kiekybiškai įvertinti, kiek bendrai darbo vietų bus prarasta „tarpinėse“ augalininkystės ir gyvulininkystės zonose panaikinus pieno gamybą ir perėjus prie grūdinių kultūrų gamybos;

⁽¹⁾ Komisijos ataskaita „ES žemės ūkio rinkų perspektyvos 2014–2024 m.“, p.

⁽²⁾ „Sušvelnintas laipsniškas pieno kvotų sistemos panaikinimas Europos Sąjungoje“, *Progress Consulting and Living prospects* tyrimas Regionų komitetui, 2014 m. lapkričio mėn.

21. atkreipia dėmesį į tai, kad galiojančios apsaugos sistemos priemonės, pavyzdžiui, valstybės intervencijos arba privataus sandėliavimo pagalbos priemonės, netinka nuolatinio nepastovumo ar krizės problemoms spręsti pieno sektoriuje, kurio padėtį dar labiau pablogino Rusijos nustatytas embargas, ypač nepalankus Baltijos šalims ir Suomijai;

Vidutinės trukmės laikotarpis:

22. pažymi, kad naujausiose Europos Komisijos paskelbtose prognozėse, nepaisant kvotų sistemos panaikinimo, numatomas nedidelis Europos gamybos augimas, visų pirma dėl kai kuriose valstybėse narėse vis didėjančių su aplinkos apsauga susijusių apribojimų. Vis dėlto gamybos padidėjimas 2014 m. rodo, kad gera pieno kaina ir pašarų požiūriu palankūs metai lėmė visiškai nenumatytą labai didelį pieno perteklių;

23. atkreipia dėmesį į Komisijos prognozes, kad 2016–2024 m. laikotarpiu vidutinė pieno kaina turėtų siekti apie 350 eurų už toną numatant, kad kainos svyruos nuo 300 iki 400 eurų už toną aštuonerius metus iš dešimties, o dvejus metus iš dešimties šis svyravimas bus dar didesnis;

24. mano, kad toks kainų svyravimas, jo sukelti dideli pokyčiai ir netikrumas, kuris vyrauja pieno ir pieno produktų sektoriuje visoje Europoje, yra nesuderinami su didelėmis investicijomis į ūkius ir su naujų gamybos ūkių kūrimu; tai ypač palies kalnų regionus arba labai atokius, turinčius daugiausiai kliūčių ir mažiausiai galimybių užtikrinti masto ekonomiją, regionus;

25. be to, pažymi, kad Europos Sąjungos įmonės turi konkuruoti su kitais pasaulio eksportuotojais, kurie, nors ir nėra gausūs, yra labai stiprūs (Australija, JAV, Naujoji Zelandija), istoriškai turintys galimybes patekti į Azijos rinkas ir darantys didelę įtaką pasaulio pieno produktų rinkos kainoms;

26. mano, kad nereikia painioti pasaulinės rinkos augimo ir pasaulinės paklausos augimo: paklausa vidutinės trukmės ir ilguoju laikotarpiu yra gana pastovi, tuo tarpu pasaulinės rinkos raida yra mažiau nuspėjama ir priklauso tik nuo 7 proc. gamybos ir pirmojo keletą gamybos šalių;

27. laikosi nuomonės, jog nepriimtina, kad Europoje pieno supirkimo kainoms tokios didelės įtakos turi pasaulinės kainos, nors 90 proc. Europos Sąjungoje pagaminto pieno parduodama Europos rinkoje;

Su vykstančiomis derybomis dėl prekybos susitarimų susiję pavojai ir galimybės Europos pieno sektoriuje

28. mano, kad pieno produktų paklausai ir eksporto galimybėms įtakos turės šiuo metu vykstančių derybų dėl įvairių laisvosios prekybos susitarimų ir regioninės prekybos susitarimų rezultatai;

29. pabrėžia, kad pagrindinis šių susitarimų keliamas pavojus Europos pienininkystei ir vartotojams – tai žemesni europiečiams numatyti kokybės ir maisto saugos standartai, taip pat pieno pramonės reikalavimas nepripažinti saugomų kilmės vietos nuorodų (SKVN);

30. taip pat mano, kad ES derybų įgaliojimuose minimas susitarimas dėl suderinimo ir esminio muitų sumažinimo, dėl kurio šiuo metu deramasi su Jungtinėmis Amerikos Valstijomis, atveria pieno sektoriui galimybių, tačiau kartu kelia jam pavojų, susijusį su pieno produktų muitais, kurie Europos lygmeniu kur kas didesni, tuo tarpu JAV parama pieno gamintojams sustiprinta JAV 2014–2018 m. žemės ūkio įstatymu (angl. *Farm Bill*);

31. atkreipia dėmesį, kad Europos Sąjunga jau baigia sudaryti ekonominės partnerystės susitarimą su Vakarų Afrika, kuriame numatyta panaikinti maito mokesčius bent 75 proc. į šios grupės šalis eksportuojamos ES produkcijos, įskaitant pieno miltelius. Tačiau dėl didesnės ES eksporto apimtys susilpnės pienininkystės ir smulkiųjų pieno ūkių vystymasis šio regiono šalyse ir padidės kaimo gyventojų migracija į didžiuosius miestus ir į Europą;

II. PASIŪLYMAI IR POLITINĖS REKOMENDACIJOS

Visapusiškai išnaudoti Europos turimas priemones

Padidinti apsaugos lygį

32. pabrėžia, kad pagal naująją BŽŪP (2014–2020 m.) pieno sektoriui taikomos apsaugos sistemos yra derinamos su reguliavimo sistema, kad Komisija galėtų reaguoti į išskirtines aplinkybes;

33. mano, kad dabartinės apsaugos lygis (217 eurų už toną) yra per žemas ir negalėtų užtikrinti saugumo, jei smarkiai sumažėtų pieno kainos;

34. siūlo Komisijai užtikrinti, kad intervencinė kaina labiau atspindėtų gamybos išlaidas ir būtų pritaikyta prie rinkos pokyčių. Reikėtų peržiūrėti nuo 2008 m. nekeistą dabartinę intervencinę kainą, siekiant atsižvelgti į didėjančias gamybos sąnaudas, ir nuolat ją persvarstyti;

Pieno teisės aktų rinkinio priemonių tobulinimas

35. teigia, kad šalims, nusprendusioms, kad pieno tiekimo sutartys turi būti privalomos, jose sukurtos gamintojų organizacijos nepadėjo pasiekti tikslo, dėl kurio jos buvo sukurtos, nes perdirbėjai ir toliau tiesiogiai derėjosi dėl sutarčių su gamintojais primesdami jiems labai trumpus sutarčių terminus ir nesuteikdami pieno kainų garantijų. Todėl siūlo ne sudarinėti tiesiogines gamintojų ir pieno perdirbėjų sutartis, o, kaip tai daroma Kvebeke, steigti regionines ir teritorines gamintojų organizacijas, susijusias ne tik su pieno perdirbimo veikla, kurioms būtų suteikti daug didesni derybiniai įgaliojimai;

36. mano, kad labai svarbu stiprinti gamintojų organizacijų poziciją, kad jos galėtų ekonomikos srityje atlikti aiškų vaidmenį reguliuojant kainas ir valdant pasiūlą;

37. siūlo padidinti sutarčių sudarymo veiksmingumą taikant priemonę visame pieno sektoriuje, visų pirma didiesiems mažmenininkams;

38. siūlo skatinti gamintojų dalyvavimą ir integraciją organizacijose, kurios galėtų perdirbti pieną sumažindamos pieno grandinės grandžių skaičių;

39. siūlo skatinti ES pieno produktų vidaus vartojimą ir patvirtinti ženklavimo, nurodant išsamią informaciją apie kilmę, gamybos metodą, naudojamus pramoninius procesus ir t. t., taisykles;

40. siūlo uždrausti rinkodaros sektoriui vykdyti veiklą, susijusią su pieno ir pieno produktų nuvertinimu, siekiant, kad vykdamat prekybos politiką jais nebūtų naudojamosi pirkėjams pritraukti;

41. siūlo pagerinti Europos pieno rinkos stebėjimo centro (angl. *European Milk Market Observatory*) veikimą ir suteikti būtinas priemones, kad šis centras veiksmingai dalyvautų valdyme, o ne tik vykdytų *ex post* stebėjimo funkciją. Centras šiuo tikslu turėtų įdiegti veiksmingą išankstinio perspėjimo sistemą ryškėjantiems krizės požymiams nustatyti, kuri priimant sprendimus dėl krizės valdymo priemonių suteiktų svarbios informacijos. Šiuo tikslu labai svarbu, kad centras teiktų duomenis tikruoju laiku ir siauresniu nei valstybių narių mastu siekiant atsižvelgti į Europos regionų padėties įvairovę. Komisija turi informuoti valstybes nares ir suinteresuotuosius subjektus apie išankstinius perspėjimus ir nedelsiant imtis būtinausių priemonių;

Visapusiškai pasinaudoti pirmojo ramsčio priemonėmis

42. primena, kad valstybės narės gali nuspręsti teikti savanorišką susietąją paramą pieną gaminantiems ūkininkams neviršydamos tam tikros pagal pirmąjį ramstį išmokoms skirto nacionalinio biudžeto ribos ir skirti iki 5 proc. nacionalinio išmokoms skirto biudžeto išmoką gamtinių kliūčių turinčioms vietovėms. Pagal ES labiausiai nutolusiems regionams skirtą POSEI (pranc. *Programme d'Options Spécifiques à l'Éloignement et l'Insularité*) programą sudaromais susitarimais siekiama spręsti su geografinėmis ir ekonominėmis kliūtimis susijusias problemas, o ne padėti įveikti krizę, kilusią dėl nereguliuojamos pieno rinkos;

43. mano, jog norint pripažinti, kad atokiausiuose regionuose susidaro papildomų gamybos ir perdirbimo sąnaudų, reikia skirti programai POSEI papildomų išteklių, kuriais būtų galima kompensuoti pieno gamintojams rinkų reguliavimo panaikinimo nuostolius ir suteikti jiems garantiją išlikti konkurencingais kitų Europos gamintojų atžvilgiu;

44. vis dėlto baiminasi, kad, jei kiekviena šalis galės pati pasirinkti, Europos Sąjungos ūkininkams bus skiriama labai įvairaus pobūdžio ir dydžio parama ir pernelyg dažnai bus perskirstoma mažai tiesioginių išmokų palyginti su gamybos sąnaudų skirtumais;

Visapusiškai pasinaudoti antrojo ramsčio priemonėmis

45. pažymi, kad valstybės narės gali atsižvelgti į konkrečius pieno sektoriaus poreikius taikydamos strateginį metodą: jos gali sudaryti specialias temines paprogrames, skirtas, pavyzdžiui, riboti pieno sektoriaus restruktūrizavimą;

46. atkreipia dėmesį, kad paramos vietovėms, kuriose esama gamtinių ar kitų specifinių kliūčių, schemose numatytos prarastas pajamas ir papildomas gamybos išlaidas kompensuojančios išmokos;

47. mano, kad ši priemonė turi būti taikoma ir pieno gamintojams, jeigu jie vykdo veiklą vietovėje, kurioje esama gamtinių kliūčių. Šios išmokos yra ypač svarbios siekiant išvengti žemės ūkio paskirties žemės apleidimo ir kaimo gyventojų skaičiaus mažėjimo;

48. tačiau pažymi, kad Europos Sąjungos lygmeniu labai sumažinti kaimo plėtros politikai skirti biudžeto ištekliai, o tai gali pavėlinti ūkių modernizavimą ir neleisti šiems ūkiams tenkinti aplinkos apsaugos reikalavimus;

49. siekdamas perspektyvios ateities, skatina tvarias investicijas į ūkius ir mokslinių žinių sklaidą ūkininkams, kad būtų padidintas primilžis ir ūkio našumas, pavyzdžiui, įrengiant geresnę melžimo įrangą, taikant geresnius veisimo metodus, naudojant IRT sistemas ir užtikrinant saugesnę darbo aplinką; todėl remia papildomas Europos Komisijos ir EIB priemonės, kuriomis siekiama šiam sektoriui suteikti investicijų ir likvidumo;

50. baiminasi, kad antrojo ramsčio priemonės taikomas bendro finansavimo reikalavimas gali paskatinti didelius skirtumus tarp gamintojų, kadangi valstybių narių biudžeto ištekliai yra skirtingi;

51. pripažįsta, kad įvairių sričių ES politika turi nuosekliai spręsti klimato kaitos ir apsirūpinimo maistu saugumo klausimus, ir rekomenduoja remti mažiausiai anglies dioksido išmetančias ir labiausiai aplinką tausojančias pieno gamybos sistemas;

52. rekomenduoja, taikant ilgalaikį strateginį požiūrį, plėsti paramą, skiriamą pieno gamybos sektoriui nepalankiuose ūkininkauti regionuose, ir sustiprinti teisinę sistemą;

Kitos priemonės

53. siūlo stiprinti „Vaisių ir daržovių, bananų ir pieno tiekimo švietimo įstaigoms pagalbos programą“ ir apgailestauja, kad Europos Komisija savo 2015 m. darbo programoje nusprendė sustabdyti su šiuo klausimu susijusį pasiūlymą dėl teisės akto, šiuo metu svarstomą Europos Parlamente ir Taryboje, kol bus žinomi vaisių ir pieno tiekimo mokykloms programų vertinimo rezultatai;

54. mano, kad pieno tiekimas mokykloms gali turėti realų poveikį regionų lygmeniu, kadangi taip vietos ir regionų valdžios institucijoms būtų tikslingai tiekiami aplinkos požiūriu aukštos kokybės vietos produktai pasinaudojant trumpomis tiekimo grandinėmis ir suteikta galimybė atkurti vaikų ryšį su žemės ūkiu;

55. mano, kad reikėtų visapusiškai išnaudoti mokslinių tyrimų priemones siekiant sukurti naujoviškus didelės pridėtinės vertės pieno produktus sparčiai augančiose rinkose, pavyzdžiui, medicininius dietinius produktus ir maisto produktus kūdikiams ir sportininkams;

56. mano, kad reikia teikti pirmenybę moksliniams tyrimams, technologinei plėtrai ir inovacijoms, kad perdirbėjai galėtų geriau konkuruoti pasaulyje;

Ne Europos Sąjungoje taikomos priemonės

57. pažymi, kad Jungtinėse Amerikos Valstijose 2014 m. buvo peržiūrėtas Žemės ūkio įstatyme numatytas paramos pieno sektoriui mechanizmas. Naujojoje pieno gamintojų maržos apsaugos programoje siūloma pieno gamintojams mokėti išmoką, kai pieno kainos ir pašarų sąnaudų skirtumas yra mažesnis nei tam tikra nustatyta suma. Maisto produkto minimali marža yra užtikrinama viešosiomis lėšomis; gamintojai gali pasirinkti aukštesnes maržas savo lėšų sąskaita. Šios naujos nuostatos, kuriomis nenustatomos ribos didelėms bandoms, padidins JAV gamybą ir eksportą;

58. pabrėžia, kad Kanadoje gamybos priderinimas prie vidaus rinkos ir pieno kainos indeksavimas atliekami remiantis realiomis gamybos sąnaudomis, o ne pasaulinėmis kainomis. Šis mechanizmas leidžia užtikrinti daug pastovesnę ir didesnę pieno kainą nei Europoje. Šio pasiūlos reguliavimo mechanizmo veikimą užtikrina gamintojų, kiekvienoje provincijoje susibūrusių į vieną rinkodaros valdybą, organizacija;

59. siūlo Europos Komisijai vadovautis šiais modeliais persvarstant paramos būdus ir pieno gamintojų organizacijų jungimą į struktūras pagal didžiuosius gamybos regionus sistemą;

Pasiūlymai Europos lygmeniu

60. pabrėžia, kad Europos Parlamento žemės ūkio komitetas 2013 m. sausio 23 ir 24 d. priėmė kompromisinį pakeitimą dėl Dantin pranešimo (vienas BRO) dėl priemonės, pagal kurią numatyta gilios krizės atveju skirti paramą gamintojams, savanoriškai sumažinantiems savo gamybą;

61. siūlo sukurti Europos naujų ūkių kūrimo observatoriją, kuri analizuotų su naujų ūkių kūrimu pieno sektoriuje susijusius duomenis;

62. mano, kad Europos pieno tarybos pasiūlyta rinkų atskaitomybės programa, kuri turi būti taikoma, kai pieno rinkai iškyla disbalanso grėsmė, yra lankstus ir mažai lėšų reikalaujantis pasiūlymas, kurio įgyvendinamumas ir veiksmingumas turėtų būti išanalizuotas remiantis 2014 m. duomenimis;

63. kadangi savanoriški gerosios praktikos kodeksai nėra veiksmingi, rekomenduoja Europos Komisijai pateikti pasiūlymų, kuriais būtų užtikrinama, kad su visais maisto tiekimo grandinės, įskaitant skystą pieną ir pieno produktus, dalyviais būtų elgiamasi teisingai ir būtų apribota konkurenciją iškraipanti praktika, kuri nėra suderinama su tvirtų tiekimo grandinių išsaugojimu;

64. ypač abejoja vieno bendro žemės ūkio rinkų organizavimo teikiamomis galimybėmis, visų pirma susijusiomis su 219, 221 ir 222 straipsniais, tokio pobūdžio pasiūlymui įgyvendinti;

Išvados

65. teigia, kad daugelyje valstybių narių ir regionų pieno gamyba yra pagrindinis regionų ekonomikos ir žemės ūkio pridėtinės vertės ramstis. Pieno perdirbimas į daugybę rūšių sūrį, gaminamų laikantis ilgaamžių ir kiekvienam Europos regionui ir tautai būdingų specifinių tradicijų, labai prisideda prie teritorijų tapatybės išsaugojimo ir formuoja teigiamą Europos žemės ūkio maisto produktų pramonės įvaizdį pasaulyje. Be to, sūrį gamybos sektorius padeda išsaugoti užimtumą kaimo vietovėse, užtikrina kraštovaizdžio apsaugą ir apriboja žemės ūkio paskirties žemės praradimą dėl urbanizacijos;

66. rekomenduoja Europos institucijoms nedelsiant sukurti lanksčias ir veiksmingas priemones pieno rinkai ir kartu pieno gamintojų pajamoms stabilizuoti ištikus krizei; pavyzdžiui, padidinti rizikos valdymo priemonių veiksmingumą, ypatingą dėmesį skiriant pajamų stabilizavimui, kad būtų suvaldytas rinkos kainų svyravimas ir (arba) užtikrinta pieno kainų apsauga; siekiant užtikrinti apsirūpinimo maistu saugumą, reikia vykdyti supaprastinimą, mažinti administracines procedūras ir atsikratyti biurokratizmo;

67. rekomenduoja ES institucijoms, siekiant remti Europos pieno produktų, paženklintų oficialiais kokybės ženklais (SKVN, SGN ir kt.), eksportą į trečiąsias šalis, skatinti investicijas į eksporto logistines platformas, remti specialistų mokymą ir sudaryti palankias sąlygas reklaminiams veiksams, orientuotiems į besiformuojančias rinkas;

68. rekomenduoja ES institucijoms sustiprinti Europos produktų su SKVN ir SGN apsaugą sudarant tarptautinius susitarimus siekiant užtikrinti klastojimo prevenciją ir kovoti su europietišκών produktų imitacija;
69. prašo kalnuotoms, taip pat į šiaurę nuo 62° šiaurės platumos esančioms pieno gamybos vietovėms suvienodinti kompensacines išmokas už nuolatinės gamtines kliūtis, sugrąžinti paramą pieno surinkimui (bendrai finansuojamą pagal BŽŪP), remti produktų su nuoroda „pagaminta kalnų vietovėje“ populiarinimą, tačiau kartu užtikrinti pakankamą apsirūpinimo maistu lygį;
70. prašo parengti didelį kaimo plėtros planą Baltijos valstybėms, Bulgarijai, Rumunijai, Slovėnijai ir didžiąjai Lenkijos daliai ir Graikijai. Šiose šalyse yra daug mažas bandas laikančių ūkių, kurių daugumoje gaminamas pienas ir kurių padėtis panaikinus kvotų sistemą gali būti sudėtinga, nors šie gyvulininkystės ūkiai šiuo metu yra kaimo bendruomenių pagrindas.

2015 m. balandžio 16 d., Briuselis

*Europos regionų komiteto
pirmininkas*

Markku MARKKULA
